

Joconda Project

2011-1 - FR1 - LEO04 - 24215

Priročnik za namene "Javnih razpisov" za organizacije

Avtorica: Irene Saez Martinez

Namen tega dokumenta je seznaniti javne uslužbence o ključnih točkah, ki jih je potrebno preveriti pred objavo javnega razpisa, na področju varnosti in zdravja pri delu.

Izvedba projekta JOCONDA je financirana s strani Evropske komisije, v obliki dotacije po programu Vseživljenjsko učenje. Vsebina publikacije (komunikacije) je izključno odgovornost avtorja in v nobenem primeru ne predstavlja stališč Evropske komisije.

Katere aktivnosti / dejavnost opravlja konservator – restavrator?

Aktivnosti / dejavnosti konservatorja – restavratorja so vezane na tehnični pregled pri zaščiti in konserviranju - restavriranju kulturne dediščine: predhodni natančni pregled, ki se izvede za izdelavo dokumentacije določenega artefakta; določitev izvirne strukture in materialov; obseg / stopnja poškodb na artefaktu in določitev trenutnega stanja artefakta, sprememb in morebitne izgube na artefaktu ter izdelava končne dokumentacije. Ohranjanje in ščitenje je ukrep, namenjen zaviranju in preprečevanju dodatne škode na artefaktih kulturne dediščine. Vzporedno je potrebno nadzirati okolje, v katerem se artefakt nahaja ter »zdraviti« strukturo artefakta, da ga v najkrajšem možnem času zaščitimo v stanju, v katerem se artefakt nahaja. Restavriranje je ukrep namenjen, poškodovanim ali okvarjenim artefaktom oz. Posameznim delom, z minimalnim posegom v estetsko in zgodovinsko celovitost artefakta.

Naloga restavratorja je, da upošteva in opredeli materialni vidik predmeta / artefakta in njegov zgodovinski pomen in s tem prepreči njihovo propadanje ter omogoči realno gledalčevo izkušnjo z jasnim razlikovanjem, kaj je original in kaj ne.

Konservator - restavrator dela v muzejih, na področju varovanja premoženja, v zasebnih konservatorskih podjetjih ali samostojno.

Tveganja, katerim je izpostavljen konservator / restavrator v delovnih procesih, katerim jim je izpostavljen konservator - restavrator

R010 Padec oseb iz različnih višin

R020 Padec oseb iz iste višine

R030 Padec predmetov zaradi kolapsa konstrukcije

R040 Padec predmetov, ob prenašanju

R050 Padec nepritrjenih predmetov

R060 Stopiti na objekt

R200 Eksplozije

R211 Požar (širjenje požara, lom predmetov, doseg gasilske službe, evakuacija)

R220 Poškodbe, povzročene s strani živih bitij (ljudje., živali)

R230 Trčenje vozil (prometna nesreča)

R240 Druga tveganja, povezana z obiskovalci

R310 Izpostavljenosti kemičnim snovem

R070 Trk ob nepremične objekte	R320 Izpostavljenosti biološkim dejavnikom
R080 Trk ob premične objekte	R330 Izpostavljenost hrupu
R090 Trki ali rezi s predmeti ali orodji	R340 Izpostavljenost tresljajem
R100 Razpršitev drobcev	R380 Razsvetljava
R110 Drgnjenje s strani ali med predmeti	R410 Fizično – položaj objekta
R120 Ujetost zaradi prevračanja strojev ali vozil	R420 Fizično – premikanje tovora
R130 Nepravilni položaji, ponavljajoči se gibi	R430 Fizično - napor
R140 Izpostavljenost ekstremnim okoljskim temperaturam	R510 Vsebina
R150 Opekline	R520 Monotonost
R163 Električni kontakt (neposredni in posredni)	R540 Avtonomija
R170 Izpostavljenost zdravju škodljivim ali strupenim snovem	R560 Odnosi
R180 Stik z jedkimi in / ali strupenimi snovmi	R580 stres

* Po evropskem katalogu tveganja

Pravica do varstva pri tveganem delu

1 . Delavci imajo pravico do učinkovitega varstva pri delu in varovanja zdravja.

Navedena pravica predpostavlja obstoj korelativne dolžnosti delodajalca za zaščito delavcev pred poklicnimi tveganji.

Ta obveznost varovanja prav tako predstavlja obveznost javnih uprav do oseb v okviru opravljanja njihovih delovnih obveznosti.

Pravica do obveščanja, svetovanja in aktivne participacije ter usposabljanja na področju zaščite, prekinitve dejavnosti v primeru resne in neposredne nevarnosti in spremljanje delavčevega zdravja, so del pravic delavcev do učinkovitega varstva pri delu in varovanja zdravja.

2 . Pri izpolnjevanju dolžnosti do varovanja mora delodajalec zagotoviti varnost in zdravje delavcev pri opravljanju dejavnosti. V ta namen mora delodajalec, v okviru svojih pristojnosti izvajati vse ukrepe za preprečevanje poklicnih tveganj, v povezavi s preventivnimi dejavnostmi v organizaciji ter v sodelovanju s strokovnjaki sprejemati vse potrebne varnostne ukrepe za zaščito zdravja delavcev. Posebnosti so navedene v naslednjih členih načrta za preprečevanje poklicnih tveganj - tveganje, vrednotenje, obveščanje, posvetovanje in sodelovanje, usposabljanje delavcev, ukrepanje v nujnih primerih ter v okoliščinah resne in neposredne nevarnosti ter spremljanje zdravja delavcev. Delodajalec mora vzpostaviti organizacijski model s vsemi potrebnimi sredstvi zaščite.

Posledično bo delodajalec razvil trajni model nadzornega preventivnega delovanja z namenom

nenehnega izpopolnjevanja identifikacij, ocen in nadzora tveganja, kateremu se ni mogoče izogniti na obstoječih ravneh varstva. Delodajalec bo eliminiral vse dejavnike, za potrebe prilagoditev preventivnih ukrepov, ki vplivajo na uspešnost dela iz prejšnjega odstavka.

3 . Delodajalec mora izpolniti vse obveznosti, določene v predpisih o preprečevanju poklicnih tveganj.

4 . Stroškov ukrepov, ki se nanašajo na varnost in zdravje pri delu, v nobenem primeru ne smejo nositi delavci.

Obveznosti delavcev na področju preprečevanja tveganj

1 . Dolžnost vsakega delavca je, da po najboljših močeh skrbi za svoje delovne sposobnosti, ter z izpolnjevanjem preventivnih ukrepov, sprejetih v organizaciji skrbeti za lastno varnost in zdravje pri delu. Le to je odvisno tudi od drugih sodelavcev, ki vplivajo na njegovo/njeno delo in aktivnosti. Pazljivost mora biti v skladu z pridobljenimi veščinami v okviru izobraževanja in na podlagi navodil delodajalca.

2 . Delavci morajo, v skladu s pridobljenim znanjem v okviru usposabljanja na področju varnosti pri delu slediti navodilom delodajalca in sicer:

- Ustrezno upravljanje strojev, naprav, orodij, nevarnih snovi , transportne opreme in vseh drugih sredstev, s katerimi opravljajo svojo dejavnost, glede na naravo predvidljivih tveganj.
- Pravilna uporaba sredstev in opreme za zaščito, v skladu z navodili ki jih priskrbi delodajalec.
- Ne izključite ali na silo zaustavljajte naprav ter pravilno uporabljajte nameščene varnostne naprave, ki se nanašajo na dejavnost stroja ali na delovno mesto, na katerem se stroj nanaša.
- Nemudoma obvestiti neposredno nadrejenega vodjo in delavce oz. službo, pooblaščen za opravljanje dejavnosti zaščite in preprečevanja nevarnosti oz. izvajanje preventivnih aktivnosti, v okoliščinah, ki so po mnenju delavca tvegane za varnost in zdravje.
- Prispeva k izpolnjevanju obveznosti, ki jih določi pristojni organ, da se zagotovi varnost in zdravje pri delu delavcev.
- Sodelovati z delodajalcem, da lahko zagotovi delovne pogoje, ki so varni in ne vključujejo tveganja za varnost in zdravje delavcev.

Načela preventivnega delovanja

Delodajalec izvaja ukrepe, ki določajo osnovno dolžnost preprečevanja tveganj, skladno z naslednjimi osnovnimi načeli:

- a) preprečevanje tveganja.
- b) ovrednotenje tveganj, ki se jim ni mogoče izogniti.
- c) obvladovanje tveganj pri njihovem izvoru.
- d) prilagajanje dela na osebe, zlasti glede zasnove delovnih mest, kakor tudi izbiri opreme ter metod dela in proizvodnje, zlasti pa lajšati monotono in ponavljajoče se delo ter zmanjševanje negativnih učinkov na zdravje.

- e) Upoštevati razvoj tehnike.
- f) Eliminiranje nevarnih dejavnikov, s tistimi, ki vključujejo malo ali nič nevarnost.
- g) Načrtovanje zaščitnih ukrepov, s koherentnim kombiniranjem, ki združuje tehniko, organizacijo dela, delovne razmere, socialne odnose in vpliv dejavnikov okolja na delovnem mestu.
- h) Sprejemanje ukrepov, ki prednostno postavljajo kolektivno varnost pred individualno zaščito.
- i) Delavcem nuditi ustrezna navodila.

Usklajevanje dejavnosti

Usklajevanje dejavnosti in aktivnosti je namenjeno reševanju problemov, ki se pojavljajo v delovnem scenariju. Le ti se kažejo v povečani frekvenčnosti, v zadnjih letih saj je vse večja težnja sklepanja pogodb za gradbena dela in storitve. To sklepanje pogodb ali pogodb s podizvajalci, je način za decentralizacijo del proizvodne dejavnosti v podjetju, z različnimi vrstami pogodb med lastnikom podjetja in izvajalci v podjetju. V teh primerih prihaja do okoliščin, kjer delavci iz več podjetij delajo v istem delovnem okolju (gradbišče) in vsako podjetje opravlja svoje delo s svojimi tveganji, katera pa lahko vplivajo na delavce drugih podjetij ali celo slabšajo okoliščine kot posledica aktivnosti. To pomeni, da je potrebna poenotena identifikacija tveganj in jih vključiti v pogodbe z vsemi podjetji – izvajalci, na podlagi skupnega soglasja.

Poleg tega je treba upoštevati, da je delo v različnih podjetjih organizirano in upravljano različno, glede na velikost podjetja in sistem organizacije v podjetju. Pomemben je tudi vidik različne organiziranosti preprečevanja tveganja in različnih kulturnih pristopov, kar lahko predstavlja večjo kompleksnost in težave pri zagotavljanju varnosti in zdravja vseh delavcev, ki so prisotni v delovnih okoljih - gradbiščih.

Zato je obveznost vsakega podjetja, ki pogodbeno sodeluje kot izvajalec del, da jasno določi pravila varnosti pri delu tudi v pogodbah s podizvajalci ali zunanjimi delavci ter z varnostnimi ukrepi in obveznostmi seznaniti podjetja, ki se naknadno vključujejo v delovni proces na gradbišču.

Obveznost koordiniranega sodelovanja je obveznost informiranja vseh udeležencev v procesu dela: izmenjane informacije morajo biti realne, posodobljene, zadostne in zagotovljene v pisni obliki.

Priporočljivo je, da se informacije glede posebnih tveganj na delovnem mestu, med podjetji izmenjujejo sproti, z najkrajšim možnim odzivnim rokom. Informacije morajo zajemati spremembe v delovnem okolju, uporabo novih materialov in/ali opreme ter o vseh drugih okoliščinah, ki so pomembne v delovnih postopkih in za učinkovito koordinacijo med izvajalci.

Podjetja se morajo medsebojno obveščati o tveganjih in nato nemudoma obveščati svoje delavce, ne samo o tveganjih, ki izhajajo iz soglasja, ampak tudi od preventivnih ukrepov za njihovo preprečevanje ali zaščito. Prav tako je potrebno sproti sprejemati ukrepe zaščite in preventive v primeru izrednih razmer, kot tudi način usklajevanja sprejetih ukrepov za zagotovitev varnosti in zdravja delavcev pred tveganji.

Pomembno je, da v soglasjih med podjetji ne zanemarimo njihovega konkurenčnega odnosa, saj obstaja možnost dostopa do notranjih informacij konkurenčnega podjetja s strani tretjih oseb, strank, obiskovalcev, uporabnikov, itd.

V ustreznih ukrepih, predvidenih za izredne razmere, je treba upoštevati možnost prisotnosti oseb zunaj delovnega okolja, ne glede na druge informacije, navodila ali navedbe, ki jih podjetje šteje za primerne, oziroma tiste obveznosti, ki jih podjetje potrebuje za dostop do delovnega okolja.